

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут журналістики
Кафедра бібліотекознавства та інформології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
О. Б. Жильцов
2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРОЕКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ БІБЛІОТЕК ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ УСТАНОВ

для студентів

спеціальності 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа
освітнього рівня першого (бакалаврського)
освітньої програми 029.00.02 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 032.9/18
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)
« » 20   р.

Київ–2018

Розробник:

Сошинська Вікторія Євгенівна, кандидат наук із соціальних комунікацій,
доцент кафедри бібліотекознавства та інформології Інституту журналістики
Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач:

Сошинська Вікторія Євгенівна, кандидат наук із соціальних комунікацій,
доцент кафедри бібліотекознавства та інформології Інституту журналістики
Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри
бібліотекознавства та інформології

Протокол від 30 серпня 2018 р. № 1

Завідувач кафедри

бібліотекознавства та інформології Воскобойнікова О. В. Воскобойнікова-Гузева

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми
«Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

30 серпня 2018 р.

Гарант освітньо-професійної програми

Воскобойнікова О. В. Воскобойнікова-Гузева

Робочу програму перевірено

04.09.2018 р.

Заступник директора Інституту журналістики

з науково-методичної та навчальної роботи Росінська О. А. Росінська

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання (денна)	
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	4 / 120	
Курс	3	
Семестр	5	6
Кількість змістових модулів з розподілом:	3	
Обсяг кредитів	2	2
Обсяг годин, в тому числі:	60	60
Аудиторні	28	14
Модульний контроль	4	2
Семестровий контроль	-	30
Самостійна робота	28	14
Форма семестрового контролю	Залік	Екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – надання студентам теоретичних знань та практичних навичок в оволодінні методами проектної діяльності бібліотек та інформаційних установ.

Завдання навчальної дисципліни орієнтовані на набуття студентами системи знань, умінь, навичок, досвіду та інших компетентностей, що включають:

– знання та розуміння специфіки проектної діяльності, її основних понять, функцій, процесів та принципів у бібліотечно-інформаційних установах;

– знання, уміння та досвід продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у бібліотечно-інформаційній сфері;

– знання, уміння та досвід застосування методів оцінки ресурсів, необхідних для здійснення проектної діяльності;

– знання, уміння та досвід практичного застосування методів пошуку основних джерел інформації про ймовірних донорів;

– уміння та досвід створення самостійних проектів інноваційного спрямування, написання та оформлення результатів у вигляді заявок (аплікацій) на грант;

– уміння та досвід презентації проекту.

Студентами набуваються наступні **програмні компетентності**: знання та розуміння – здатність знаходити та використовувати інформацію з джерел та інформаційних ресурсів для виконання конкретних практичних завдань;

– здатність використовувати відповідну термінологію з дисципліни в усній та письмовій формах українською чи іноземними мовами;

- здатність аналізу законодавчих та нормативно-правових актів;
- здатність застосовувати уміння й навички щодо формування інформаційних ресурсів, з використанням новітніх інформаційних і комунікаційних технологій;
- застосовувати інформаційні і комунікаційні технології для вирішення практичних завдань;
- здатність проводити інформаційний моніторинг на базі ресурсів Інтернет;
- генерувати нові ідеї (проявляти креативність);
- працювати в команді.

Результатом навчання є набуття сукупності компетентностей (загальних та спеціальних), що виражають знання, розуміння, уміння, цінності: інформаційної, управлінської, комунікативної, технологічної, проектно-творчої, дослідницько-прогностичної.

3. Результати навчання за дисципліною

Програмні результати навчання: вміння використовувати концептуальні знання, набуті у процесі навчання на рівні новітніх досягнень для розв’язання складних проблем та вирішення практичних завдань з проектної діяльності бібліотек та інформаційних установ;

- здатність продемонструвати уміння здійснювати пошук, обробку та аналіз інформації з різних джерел;
- здатність до збору, обробки, збереження, продукування, передачі професійно важливої інформації із урахуванням контексту проектного менеджменту;
- уміння виокремлювати фахову інформацію із загального потоку;
- здатність формулювати завдання, для їх вирішення використовувати потрібну інформацію та методологію для досягнення обґрунтованих висновків;
- здатність продемонструвати знання з проектного менеджменту;
- здатність використовувати інформаційні ресурси для організації проектної діяльності;
- вміння роботи з новітніми інфокомунікаційними платформами (соціальними мережами, блогосферою);
- уміння застосовувати у професійній діяльності технології Веб 2.0, інформаційні технології, необхідні для здійснення проектної діяльності;
- показати готовність до експертної оцінки і аналізу;
- продемонструвати уміння працювати команді, ефективно взаємодіяти на міжособистісному рівні.

Предметні компетентності формуються у студента упродовж вивчення дисципліни.

У результаті вивчення курсу студент повинен *знати* понятійно-категоріальний апарат проектної діяльності та її нормативне забезпечення; *оцінювати* основні вітчизняні та зарубіжні дослідження з проектного

менеджменту; *застосовувати* основні наукові принципи та конкретні методи для оцінки ресурсів, необхідних для здійснення проектної діяльності.

На основі отриманих знань студент повинен *вміти: використовувати* спеціальну термінологію в науково-практичній діяльності; *здійснювати* проектний та інституціональний аналіз; *проводити* маркетингові дослідження, *обробляти* їх результати; *розробляти та управляти* проектами; *створювати* самостійні проекти, *вміти* їх презентувати; *використовувати* раціональні способи пошуку інформації, включаючи засоби електронних інформаційних мереж, використовувати інформаційні ресурси, у т. ч. електронні; *здійснювати* пошук основних джерел інформації про ймовірних донорів; *оформляти* результати у вигляді заявок (аплікацій) на грант.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт				
		Аудиторна:			Модульні	Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні		
Змістовий модуль 1. Проектний менеджмент						
Тема 1. Управління проектами	2	2				
Поняття проекту та його особливості	2		2			
Тема 2. Цілі, результати, стратегія проекту	6	2				4
Сутність та функції управління проектами	2		2			
Тема 3. Проектний аналіз	4	2	2			
Тема 4. Планування проекту	12	2				10
Модульний контроль	2				2	
Разом	30	8	6		2	14
Змістовий модуль 2. Інноваційні проекти бібліотек та інформаційних установ						
Тема 5. Проектний менеджмент в бібліотечно-інформаційній сфері	12	2				10
Структура та планування часу виконання проекту	2		2			
Тема 6. Проектна та програмна діяльність бібліотек/інформаційних установ	4	2				2
Нормативні документи у сфері розроблення та виконання державних цільових програм. Закон України «Про державні цільові програми»	2		2			
Тема 7. Проектна діяльність як додаткове	4	2				2

джерело фінансування						
Понятійна база проектної діяльності	2		2			
Класифікація проектів у бібліотечно-інформаційній справі	2		2			
Модульний контроль	2				2	
Разом	30	6	8		2	14
Змістовий модуль 3. Програмна та проектна діяльність						
Тема 8. Бюджет проекту	2	2				
Ресурси і витрати проекту	2		2			
Тема 9. Методи оцінки витрат проекту	2	2				
Моніторинг і контроль виконання проекту	2		2			
Тема 10. Оформлення проектної документації	12	2				10
Вимоги до оформлення грантових заявок	2		2			
Тема 11. Програмна та проектна діяльність Української бібліотечної асоціації	6	2				4
Модульний контроль	2				2	
Разом	30	8	6		2	14
Підготовка та проведення контрольних заходів	30					
Усього	120	22	20		6	42

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Проектний менеджмент

Тема 1. Управління проектами (2 год.)

Структура і зміст курсу, організація навчального процесу, міждисциплінарні зв'язки курсу.

Базові поняття: «проект», «план», «програма».

Основні ознаки проекту: спрямованість на досягнення конкретної мети, обмеженість у часі та ресурсах, зміни, неповторність та унікальність, складність та комплексність. Класифікація проектів за різними ознаками. Інвестиційний проект (інвестиційна діяльність) як невід'ємний елемент розвитку сучасних організацій.

Життєвий цикл проекту. Фази проекту: концептуальна, планування та проектування, реалізація, завершення.

Основні елементи проекту: учасники та оточення. Залежність складу учасників від типу, виду, масштабів і складності проекту та фаз його життєвого циклу. Елементи внутрішнього та зовнішнього оточення проекту.

Семінар 1. Поняття проекту та його особливості (2 год.)

Тема 2. Цілі, результати, стратегія проекту (2 год.)

Основні характеристики проекту: ціль, бачення і стратегія, організаційні зміни, час, витрати.

Управління проектами. Основні принципи управління проектами: цілеспрямованість, системність, комплексність, забезпеченість, пріоритетність, економічна безпека заходів.

Основні функції проектного менеджменту за визначенням Американського Інституту управління проектами: управління обсягом робіт, якістю, витратами, часом. Додаткові функції управління проектами.

Необхідність врахування при формуванні стратегії проекту структури галузі, сутності і потужності конкурентів, масштабів їх діяльності.

Семінар 2. Сутність та функції управління проектами (2 год.)

Тема 3. Проектний аналіз (2 год.)

Структура проектного аналізу: маркетинговий (комерційний), технічний, соціальний, екологічний, інституціональний (організаційний), фінансовий, економічний.

Проектний аналіз – комплексна процедура, яка проводиться на фазі доінвестиційних досліджень і періодично на стадіях проектування і реалізації, для визначення цілей і результатів проекту.

Маркетингове дослідження проектних рішень. Маркетингова концепція (стратегія маркетингу та оперативні заходи). План маркетингу.

Оцінка зовнішніх і внутрішніх факторів, що впливають на реалізацію проекту (інституціональний аналіз).

Оцінка проекту – кількісне вимірювання результатів (цінності) проекту. Основні показники оцінки ефективності проекту.

Оцінка ефективності інвестиційного проекту шляхом дисконтування. Термін окупності інвестицій у проект.

Семінар 3. Проектний аналіз (2 год.)

Тема 4. Планування проекту (2 год.)

Планування проекту, основні його завдання. Визначення і розподіл потрібних ресурсів, бюджету, поєднання їх з календарним планом робіт та перерозподіл у разі необхідності; розробка інформаційної бази для контролю за виконанням проекту; розвиток робочих взаємостосунків і групової роботи, мотивація до вищих результатів через моніторинг виконання та через визначення цілей; встановлення послідовності робіт з реалізації проекту; забезпечення досягнення встановлених завдань у визначених межах часу, витрат і обсягів; подання інформації для підсумкового аналізу виконання проекту.

Основні та додаткові етапи планування проектів. Ймовірні труднощі процесу планування: унікальність проекту, невизначеність і зміни, складність і масштабність проекту, людський фактор.

Види планів на різних рівнях управління: концептуальному, стратегічному, тактичному. Поточний та оперативний плани. Плани за функціями управління та за ступенем охоплення робіт проекту.

Змістовий модуль 2

Інноваційні проекти бібліотек та інформаційних установ

Тема 5. Проектний менеджмент в бібліотечно-інформаційній сфері (2 год.)

Сутність проектного підходу до управління організацією. Проектне управління – тип менеджменту, метод управління, організаційна структура для розробки проектів і програм. Управління проектами – управління змінами. Актуальність та значимість застосування проектного менеджменту в бібліотечно-інформаційній сфері.

Загальні характеристики проектів: спрямованість на досягнення конкретних цілей; неповторність, унікальність; поєднане зі змінами та координоване виконання численних взаємопов'язаних дій; обмежений термін реалізації; результативність та ефективність (соціальна значимість). Значення проектної діяльності для іміджу та позиціонування бібліотеки/інформаційної установи.

Проекти, що здійснюються в бібліотечно-інформаційній сфері: мегапроекти (цільові програми розвитку культури), мультипроекти (комплексні програми), н. проекти (на рівні однієї бібліотеки), малі проекти. Міжнародні проекти. Пілотні проекти. Поділ проектів за змістовними факторами: інвестиційні, інноваційні, маркетингові, стратегічні, організаційні, економічні, інформаційні, партнерські (корпоративні), освітні, соціальні, культурно-дозвілєві, проекти підвищення кваліфікації.

Основні критерії для написання проектів: конкретність, обчислювальність, територіальність, реалістичність, визначеність у часі.

Семінар 4. Структура та планування часу виконання проекту (2 год.)

Тема 6. Проектна та програмна діяльність бібліотек/інформаційних установ (2 год.)

Методологія проектного управління і проектної та програмної діяльності як необхідний елемент стратегічного управління бібліотекою.

Державні, регіональні, галузеві цільові програми і проекти; розробка і впровадження програм, що стосуються бібліотечної справи.

Паспорт програми – стислий виклад основних даних (назва, рішення про розроблення, відомості про державного замовника та відповідальних виконавців програми, строк виконання, обсяги та джерела фінансування).

Мета проектної діяльності бібліотеки/інформаційної установи – формування та підвищення рівня інформаційної культури користувачів та співробітників; популяризація та реклама ресурсів, в т. ч. електронних, бібліотеки/інформаційної установи; розробка нових інформаційних послуг для користувачів; систематичне вивчення динаміки їх інформаційних потреб; розширення та підвищення якості матеріально-технічної бази бібліотеки/інформаційної установи та створення комфортних умов для задоволення інформаційних потреб користувачів.

Семінар 5. Нормативні документи у сфері розроблення та виконання державних цільових програм. Закон України «Про державні цільові програми» (2 год.)

Тема 7. Проектна діяльність як додаткове джерело фінансування (2 год.)

Головні джерела фінансування бібліотек. Пошук позабюджетних фінансових джерел. Методика додаткового фінансування. Благодійництво, меценатство, спонсорство. Приватні пожертви. Надходження від комерційної діяльності (розпродаж). Платні послуги. Установчі і членські внески. Спеціальні події. Індаумент.

Залучення додаткових коштів за рахунок участі в різних програмах з метою отримання грантів, шляхом розробки проектів до різних фондів (донорів). Проект розвитку бібліотеки як один із засобів отримання позабюджетних коштів. Благодійні фонди, що надають фінансову допомогу бібліотекам України. Підтримка бібліотек Міжнародним фондом «Відродження». Рада міжнародних наукових досліджень та обмінів (IREX).

Типи проектів (бізнес-проекти, наукові проекти, некомерційні проекти), їхні особливості.

Семінар 6. Понятійна база проектної діяльності (2 год.)

Семінар 7. Класифікація проектів у бібліотечно-інформаційній справі (2 год.)

Змістовий модуль 3

Програмна та проектна діяльність

Тема 8. Бюджет проекту (2 год.)

Бюджет як складова проекту. Бюджет проекту – план, який виражається у кількісних показниках і відображає витрати. Результати скоригованого плану та стратегії реалізації проекту у бюджеті проекту.

Бюджет інвестиційного проекту. Загальний обсяг капіталовкладень (інвестицій) у проект. Щорічне фінансування, поквартальний і помісячний поділ для першого року, зміна бюджету наступних років зі зміною цін. Загальний бюджет та плани окремих виконавців (підрозділів).

Логічна схема формування бюджету проекту. Динаміка інвестицій, яка дозволяє виконувати проект відповідно до часових і фінансових обмежень.

Бюджетний контроль. Три рівні календарної реалізації бюджету проекту.

Семінар 8. Ресурси і витрати проекту (2 год.)

Тема 9. Методи оцінки витрат проекту (2 год.)

Основні методи оцінки витрат проекту: метод покрокового обчислення, експоненціальний метод, параметричні методи, оцінка за співвідношенням компонентів (економія на масштабах), індекс інфляції, календарне планування витрат.

Методи прогнозування остаточних витрат для окремих сегментів проекту. Прогнозування остаточних витрат по роботах, які вже розпочалися, визначення

витрат майбутніх робіт. Три методи прогнозування остаточних витрат: на певну дату по всіх роботах; по підрозділу; на певну дату по окремій роботі.

Аналіз виконання проекту у розрізі часу, витрат, робіт, які виконуються, залучених підрозділів як в цілому, так і по окремих періодах. Усунення небажаних відхилень у майбутньому.

Формування звіту витрат на проект на основі аналізу витрат проекту.

Семінар 9. Моніторинг і контроль виконання проекту (2 год.)

Тема 10. Оформлення проектної документації (2 год.)

Заявки (аплікації) на одержання грантів під цільові проекти. Особливості врахування конкретних вимог грантового конкурсу чи програми, до яких робиться заявка. Складові заявки на грант: супроводжувальний лист, опис проекту, додаткові матеріали.

Структура опису проекту: титульний аркуш, резюме (коротка анотація або реферат), вступ, постановка проблеми, мета і завдання проекту, методи здійснення проекту (етапи та послідовність дій), оцінка і звітність, бюджет, фінансування після закінчення проекту, додатки.

Рекомендації до процесу складання заявки на грант: 1) чітке формулювання мети, яку планують досягти проектом; 2) дотримання вимог конкурсів та грантових програм, врахування цілей й інтересів грантодавця; 3) реалістичний кошторис проекту; 4) викладення матеріалу конкретно, у формі, зрозумілій для нефахівців; 5) попередня експертиза фахівців, що мають досвід успішної співпраці з грантодавцями; 6) обсяги передбачених робіт та розмір кошторису мають відповідати типовим розмірам грантів, що підтримувалися цією програмою (організацією); 7) надання звіту для організацій-грантодавців, після реалізації проекту про його успішне виконання.

Семінар 10. Вимоги до оформлення грантових заявок (2 год.)

Тема 11. Програмна та проектна діяльність Української бібліотечної асоціації (2 год.)

Програма «Бібліоміст» (УБА, Рада міжнародних наукових досліджень та обмінів (IREX), Агентство США з міжнародного розвитку (USAID), Міністерство культури і туризму України) в 2009–2014 рр. за фінансової підтримки Фондації Білла та Мелінди Гейтс.

Впровадження проекту «Публічні бібліотеки – мости до електронного урядування» (УБА, Бібліоміст, липень 2013 р. – листопад 2013 р.), його реалізація.

Проект «Мережа пунктів доступу громадян до офіційної інформації» (2009–2011 рр.), діяльність мережі ПДГ.

Проект «Бібліотеки і виборчий процес: навчаємо бібліотекарів і виборців конституційних прав» (УБА, Посольство США в Україні, вересень 2014 р. – березень 2015 р.).

Проект «Бібліотека – громада: відкритий простір» (УБА, Фонд «Монсанто», 1 вересня 2014 р. – 31 серпня 2015 р.).

Проект з розвитку туризму «Як тебе не любити, Києве мій!» (УБА, Європейська культурна фундація, 5 січня 2015 р. – 31 грудня 2015 р.), його реалізація.

Проект «Містки громадської активності» (УБА, ГО «Центр культурного менеджменту» (Львів), Фонд розвитку інформаційного суспільства (Варшава), 2016–2018 рр.).

Проект «Все про Європу: читай, слухай, дізнавайся в пунктах європейської інформації в бібліотеках» (УБА, програма Європейського Союзу «Еразмус+ (Жан Моне)», вересень 2015 р. – серпень 2018 р.).

Проект «Активні громадяни» (УБА, Британської Ради в Україні (British Council Ukraine), початок – травень 2015 р.).

Проект «Читай! Формат не має значення!» (УБА та партнери, початок – вересень 2013 р.).

Проект «Культура академічної доброчесності: роль бібліотек» (УБА, з 2016 р.).

Участь УБА у програмах та ініціативах ІФЛА: «Розбудова потужних бібліотечних асоціацій» (січень 2011 р. – січень 2012 р.), «Роль бібліотек у реалізації Глобальних цілей сталого розвитку ООН до 2030 р.» (з 2016 р.), «Глобальне бачення» (з 2017 р.), «Бібліотечна карта світу» (з 2017 р.) та ін.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	4	4	3	3	4	4
Відвідування семінарських занять	1	3	3	4	4	3	3
Робота на семінарському занятті	10	3	30	4	40	3	30
Виконання завдань для самостійної роботи	5	4	20	4	20	8	40
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25
Разом		-	82	-	92	-	102
Максимальна кількість балів:		174				102	
Розрахунок коефіцієнта:		174:100=1,7				102:60=1,7	
Студент набрав:		150 балів				90	
Оцінка:		150:1,7=88				90:1,7=53	

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Проектна діяльність бібліотек та інформаційних установ» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип покрокової звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Змістовий модуль 1

Проектний менеджмент (14 год.)

1. На основі опрацювання звітів роботи бібліотек та інформаційних установ (за вибором студента), їх інтернет-сайтів (інтернет-сторінок), інформації з відкритих джерел виявити, чи займається/займалась бібліотека проектною діяльністю, учасником яких проєктів є/була установа. Результати представити в таблиці – 4 год., 10 балів.

Назва бібліотеки	Опис джерела, де було знайдено інформацію	Назва сайту, назва ресурсу (заголовок з екрану), електронна адреса (код доступу)	Термін (роки) участі у проєкті	Характеристика проєкту (короткий опис та коментар)

2. Використовуючи результати завдання 1, здійснити аналіз цих проєктів за різними класифікаційними ознаками. Якщо бібліотека чи інформаційна установа була учасником декількох проєктів, то проаналізувати участь у 2-4 проєктах. Результати представити в таблиці – 10 год., 10 балів.

№ п.п.	Назва проєкту	Ознака класифікації	Вид проєкту
1.		За характером змін	
		За масштабом	
		За тривалістю	
		За галузевою приналежністю	
		За специфікою кінцевого продукту	
		За функціональним спрямуванням	
		За характером залучених сторін	
		За ступенем складності	
		За складом і структурою залучених організацій	
		За вимогами до якості проєкту	
2.			

Змістовий модуль 2

Інноваційні проєкти бібліотек та інформаційних установ (14 год.)

1. Використовуючи результати завдання 2 до ЗМ1, здійснити аналіз життєвого циклу конкретних проєктів. Визначити частку (відсоток) кожної окремої фази та її наповнення. Результати представити в таблиці – 10 год., 10 балів.

№ п.п.	Назва проєкту	Фази проєкту	Аналіз проєкту
1.		Концептуальна	
		Планування та проєктування	

		Реалізація	
		Завершення	
2.			

2. Ознайомитися зі стратегією розвитку бібліотечної справи на період до 2025 року «Якісні зміни бібліотек для забезпечення сталого розвитку України» та матеріалами до неї, визначити розробку/прийняття/реалізацію яких державних цільових програм було заплановано і в який термін – 2 год., 5 балів.

3. Структурувати інформацію, яку використовували при підготовці до семінару 6, та описати методи управління проектами – 2 год., 5 балів.

Змістовий модуль 3

Програмна та проектна діяльність (14 год.)

1. Використовуючи результати завдання 1 до ЗМ1, розробити проект для бібліотеки чи інформаційної установи (за вибором студента). Роботу виконати у формі заявки (аплікації).

Результати представити в таблиці – 10 год., 30 балів.

Повна назва організації (бібліотеки/інформаційної установи)	
Контактна інформація	Поштова адреса
	Телефон
	Електронна адреса
	Повне ім'я та посада керівника організації
	Ім'я та електронна адреса особи, відповідальної за цю пропозицію
Назва проекту	Вкажіть назву вашої програми
Дати початку й завершення проекту	Вкажіть дати початку дії проекту і заплановану дату його завершення
Керівник проекту	Вкажіть повне ім'я, номер телефону й електронну адресу особи/осіб, відповідальної/відповідальних за проект
Опис проекту	Як виникла ідея цього проекту? (Що надихнуло вас на цю ідею?)
	Про що ваш проект? Яка основна мета того, що ви намагаєтесь зробити? Чого ви сподіваєтесь досягти і як?
	Поясніть, у чому полягає новаторство вашого проекту – в локальному контексті, серед подібних програм або з погляду шляхів його реалізації
	Чому ми маємо обрати для фінансування саме вашу програму?
	Які заходи включено у ваш проект? Опишіть кожен з них: що відбудеться, коли, де, приблизна кількість осіб, які братимуть участь у заході або скористаються його наслідками

Стратегічні завдання	Стисло перелічіть стратегічні завдання цього проекту. Бажаний формат: короткий маркований список цілей зі стислим контекстом
Цільова аудиторія	Точно визначте вашу цільову аудиторію і подайте її базовий опис: чому вона стратегічно важлива і чому саме ваш проект найбільш придатний для того, щоб вплинути на неї
Попередні гранти	Надайте повний перелік попередніх грантів, отриманих протягом останніх трьох років, включно з інформацією про дату, суму, донора і тему проекту
Державні та приватні партнери	Вкажіть усіх партнерів проекту та повідомте про будь-яку фінансову чи негрошову підтримку з їхнього боку
Загальна вартість	Підрахуйте і вкажіть загальну вартість проекту. Ця цифра має включати всі види співфінансування
Запит на фінансування	Вкажіть суму, яку ви просите у донора (мінус будь-які види співфінансування)
Простий кошторис	Кошторис повинен мати приблизно такий вигляд: Гонорар для ... <i>сума</i> Подорожні витрати <i>сума</i> Оренда приміщення <i>сума</i> Оренда обладнання <i>сума</i>
Деталізація витрат на запроповану програму	Негрошові пожертви або фактичні готівкові внески від третіх сторін
Коротка інформація про керівника організації та керівника проекту	Опишіть відповідний досвід, який підтверджує здатність керівника організації та керівника проекту, якщо це інша особа, адмініструвати даний проект

2. Використовуючи результати завдання 1, підготувати презентацію розробленого проекту для бібліотеки чи інформаційної установи, де обов'язково подати характеристику проекту (короткий опис та коментар), термін (роки) участі у проекті, загальну вартість та інші відомості – 4 год., 10 балів.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль є результатом вивчення кожного модуля, який містить підсумок усіх форм поточного контролю та виконання модульної контрольної роботи. Тестові завдання для проміжного контролю знань студентів охоплюють теми, які вивчаються в межах окремих змістових модулів. Формат тестових завдань передбачає завдання закритої форми із запропонованими відповідями та на встановлення відповідності; різного рівня складності (перший – потрібно вибрати один із варіантів відповідей, другий – потрібно вибрати правильний або найповніший варіант відповіді).

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля. Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу. Кількість балів за роботу з теоретичним

матеріалом, на семінарських, під час виконання самостійної залежить від дотримання таких вимог:

- вчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

Виконання модульних контрольних робіт (тестів) здійснюється з використанням роздрукованих завдань. Критерії оцінювання:

- 1) при оцінюванні модульної контрольної роботи враховується обсяг і правильність виконаних завдань;
- 2) за кожну правильну відповідь тестових завдань нараховується 1 бал;
- 3) правильне виконання всіх завдань оцінюється максимально у 25 балів.

Завдання для модульних контрольних робіт

Змістовий модуль 1

Проектний менеджмент

1. Поняття проекту та управління проектами.
2. Історія методів управління проектами.
3. Класифікація і оточення проекту.
4. Життєвий цикл проекту.
5. Процеси проекту.
6. Області знань управління проектом.
7. Цілі, результати і стратегія проекту.
8. Учасники проекту.
9. Команда проекту.
10. Проектний менеджер.
11. Елементи внутрішнього оточення проекту.
12. Елементи зовнішнього оточення проекту.
13. Принципи управління проектами.
14. Основні функції проектного менеджменту.
15. Проектний аналіз, його складові.
16. Маркетинговий аналіз.
17. Маркетингова концепція та стратегія.
18. План маркетингу.
19. Методи оцінювання проекту.
20. Організація системи управління проектами.
21. Структури управління проектами.
22. Вибір організаційної структури управління.
23. Планування проекту.
24. Основні та додаткові етапи планування проектів.
25. Види планів.
26. Планування ресурсів проекту.

27. Планування витрат проекту.
28. Концептуальна оцінка проекту.
29. Оцінка доцільності проекту.
30. Остаточна оцінка проекту.

Змістовий модуль 2

Інноваційні проекти бібліотек та інформаційних установ

1. Співвідношення проекту, програми та плану.
2. Державні цільові програми.
3. Регіональні програми.
4. Типологія проектів у бібліотечно-інформаційній сфері.
5. Інноваційні процеси.
6. Інноваційна діяльність.
7. Сутність інноваційних проектів.
8. Міжнародні проекти.
9. Пілотні проекти.
10. Інвестиційні проекти.
11. Маркетингові проекти.
12. Стратегічні проекти.
13. Організаційні проекти.
14. Економічні проекти.
15. Інформаційні проекти.
16. Корпоративні проекти.
17. Освітні проекти.
18. Соціальні проекти.
19. Культурно-дозвілєві проекти.
20. Проекти з підвищення кваліфікації.
21. Презентаційні проекти.
22. Виставкові проекти.
23. Віртуальні проекти.
24. Критерії SMART.
25. Основні вимоги до написання проектів.
26. Визначення партнерів.
27. Донори проекту.
28. Фандрейзинг.
29. Проектна діяльність як джерело додаткового фінансування.
30. Проект розвитку бібліотеки.

Змістовий модуль 3

Програмна та проектна діяльність

1. Етапи планування ресурсів проекту.
2. Планування витрат проекту.
3. Інвестиційні витрати.
4. Поточні витрати.

5. Витрати за місцем виконання робіт.
6. Витрати залежно від обраного об'єкта обліку витрат.
7. Прямі витрати.
8. Непрямі витрати.
9. Кошторис витрат проекту.
10. Основні типи оцінки проекту.
11. Календарний план проекту.
12. Бюджет як складова проекту.
13. Бюджет інвестиційного проекту.
14. Бюджетний контроль.
15. Методи оцінки витрат проекту.
16. Прогнозування остаточних витрат.
17. Аналізу витрат проекту.
18. Моніторинг і контроль у процесі проектної діяльності.
19. Система контролю за виконанням проекту.
20. Процеси контролю.
21. Види контролю.
22. Методи контролю виконання проекту.
23. Контроль змін.
24. Вимірювання та аналіз показників проекту.
25. Заявки (аплікації) на одержання грантів.
26. Складові заявки на грант.
27. Структура опису проекту.
28. Процес складання заявки на грант.
29. Вимоги до оформлення грантових заявок.
30. Програмна та проектна діяльність УБА.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Підсумковий контроль знань із дисципліни «Проектна діяльність бібліотек та інформаційних установ» передбачений у формі заліку (5-й семестр) та письмового екзамену (6-й семестр), проводиться з метою оцінювання результатів навчання після закінчення вивчення дисципліни.

Максимальна кількість балів, які може набрати студент за двома змістовими модулями у 5-му семестрі – 174.

Розрахунок коефіцієнта: $174:100=1,7$

Студент набрав: 150 балів

Оцінка: $150:1,7= 88$ (балів за семестр)

Максимальна кількість балів, які може набрати студент за третім змістовим модулем у 6-му семестрі – 102.

Розрахунок коефіцієнта: $102:60=1,7$

Студент набрав: 90 балів

Оцінка: $90:1,7= 53$ (бали за семестр), додається екзамен (max. 40 балів)

Максимальна кількість балів, які може набрати студент на екзамені – 40. Критерії оцінювання: перше питання екзаменаційного білета – теоретичне – 15 балів; друге – аналітичне – 15 балів; третє – тестові завдання – 10 балів.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Визначити поняття проекту та управління проектами.
2. Відтворити історію методів управління проектами.
3. Подати класифікацію і схарактеризувати оточення проекту.
4. Описати життєвий цикл проекту.
5. Виявити процеси проекту.
6. Назвати області знань управління проектом.
7. З'ясувати цілі, результати і стратегію проекту.
8. Скласти список учасників проекту.
9. Описати якою має бути команда проекту.
10. Оцінити дії проектного менеджера.
11. Установити елементи внутрішнього оточення проекту.
12. Установити елементи зовнішнього оточення проекту.
13. З'ясувати принципи управління проектами.
14. Пояснити основні функції проектного менеджменту.
15. Розділити проектний аналіз на складові.
16. Застосувати маркетинговий аналіз.
17. Пояснити різницю між маркетинговою концепцією та стратегією.
18. Розробити план маркетингу.
19. Вибрати методи для оцінювання проекту.
20. Описати організацію системи управління проектами.
21. З'ясувати структури управління проектами.
22. Вибрати організаційну структуру управління.
23. Аргументувати планування проекту.
24. Виявити основні та додаткові етапи планування проектів.
25. Порівняти види планів.
26. Запропонувати планування ресурсів проекту.
27. Запропонувати планування витрат проекту.
28. З'ясувати важливість концептуальної оцінки проекту.
29. Встановити оцінку доцільності проекту.
30. Передбачити остаточну оцінку проекту.
31. Встановити співвідношення проекту, програми та плану.
32. Виявити державні цільові програми.
33. Виявити регіональні програми.
34. Проаналізувати типологію проектів у бібліотечно-інформаційній сфері.
35. Виявити інноваційні процеси.
36. Рейтингувати інноваційну діяльність.
37. Встановити сутність інноваційних проектів.
38. Визначити міжнародні проекти.

39. Описати пілотні проекти.
40. Вибрати інвестиційні проекти.
41. Порівняти маркетингові проекти.
42. Узагальнити стратегічні проекти.
43. Описати організаційні проекти.
44. Оцінити економічні проекти.
45. Рекомендувати інформаційні проекти.
46. Порівняти корпоративні проекти.
47. Класифікувати освітні проекти.
48. Узагальнити соціальні проекти.
49. Рекомендувати культурно-дозвіллеві проекти.
50. Вибрати проекти з підвищення кваліфікації.
51. Описати презентаційні проекти.
52. Рекомендувати виставкові проекти.
53. Оцінити віртуальні проекти.
54. Визначити критерії SMART.
55. Пояснити основні вимоги до написання проектів.
56. Аргументувати визначення партнерів.
57. Вибрати донорів проекту.
58. Пояснити сутність фандрейзингу.
59. Схарактеризувати проектну діяльність як джерело додаткового фінансування.
60. Сформулювати проект розвитку бібліотеки.
61. Визначити етапи планування ресурсів проекту.
62. Знайти рішення щодо планування витрат проекту.
63. Визначити інвестиційні витрати.
64. Визначити поточні витрати.
65. Визначити витрати за місцем виконання робіт.
66. Визначити витрати залежно від обраного об'єкта обліку витрат.
67. Визначити прямі витрати.
68. Визначити непрямі витрати.
69. Сформувати кошторис витрат проекту.
70. Встановити основні типи оцінки проекту.
71. Запропонувати календарний план проекту.
72. Описати бюджет як складову проекту.
73. Розробити бюджет інвестиційного проекту.
74. Запланувати бюджетний контроль.
75. Визначити методи оцінки витрат проекту.
76. Реконструювати прогнозування остаточних витрат.
77. Проаналізувати витрати проекту.
78. Зіставити моніторинг і контроль у процесі проектної діяльності.
79. Вибрати систему контролю за виконанням проекту.
80. Описати процеси контролю.
81. Визначити види контролю.

82. Описати методи контролю виконання проекту.
83. Пояснити контроль змін.
84. Здійснити вимірювання та аналіз показників проекту.
85. Підготувати заявку (аплікацію) на одержання гранту.
86. Визначити складові заявок на грант.
87. З'ясувати структуру опису проекту.
88. Описати процес складання заявки на грант.
89. Сформулювати вимоги до оформлення грантових заявок.
90. Схарактеризувати програмну та проектну діяльність УБА.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична карта дисципліни

«Проектна діяльність бібліотек та інформаційних установ»

Разом: 120 год., лекції – 22 год., семінарські заняття – 20 год., самостійна робота – 42 год., модульний контроль – 6 год., підсумковий контроль – залік (5-й семестр), екзамен(6-й семестр) – 30 год.

Тиждень	II-III		IV-V		VI-VII		VIII	
Модуль	Змістовий модуль 1							
Назва модуля	Проектний менеджмент							
Кількість балів за модуль	82 б.							
Лекції	Відвідування – 4 б.							
Теми лекцій	Тема 1. Управління проектами – 1 б.		Тема 2. Цілі, результати, стратегія проекту – 1 б.		Тема 3. Проектний аналіз – 1 б.		Тема 4. Планування проекту – 1 б.	
Теми семінарських занять (СЗ)	Семінар 1. Поняття проекту та його особливості – 1+10 б.		Семінар 2. Сутність та функції управління проектами – 1+10 б.		Семінар 3. Проектний аналіз – 1+10 б.			
Самостійна робота (СР)	5x4=20 б.							
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 – 25 б.							
Модуль	Змістовий модуль 2							
Тиждень	XI-XII		XIII-XIV		XV-XVI		XVII	
Назва модуля	Інноваційні проекти бібліотек та інформаційних установ							
Кількість балів за модуль	92 б.							
Лекції	Відвідування – 4 б.							
Теми лекцій	Тема 5. Проектний менеджмент в бібліотечно-інформаційній сфері – 1 б.		Тема 6. Проектна та програмна діяльність бібліотек/інформаційних установ – 1 б.		Тема 7. Проектна діяльність як додаткове джерело фінансування – 1 б.			
Теми семінарських занять (СЗ)	Семінар 4. Структура та планування часу виконання проекту – 1+10 б.		Семінар 5. Нормативні документи у сфері розроблення та виконання державних цільових програм. Закон України «Про державні цільові програми» – 1+10 б.		Семінар 6. Понятійна база проектної діяльності – 1+10 б.		Семінар 7. Класифікація проектів у бібліотечно-інформаційній справі – 1+10 б.	
Самостійна робота (СР)	5x4=20 б.							
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 2 – 25 б.							

Підсумковий контроль	Залік за результатами двох модулів			
Тиждень	I-II	III-IV	V-VI	VII
Модуль	Змістовий модуль 3			
Назва модуля	Програмна та проектна діяльність			
Кількість балів за модуль	102 б.			
Лекції	Відвідування – 4 б.			
Теми лекцій	<i>Тема 8.</i> Бюджет проекту – 1 б.	<i>Тема 9.</i> Методи оцінки витрат проекту – 1 б.	<i>Тема 10.</i> Оформлення проектної документації – 1 б.	<i>Тема 11.</i> Програмна та проектна діяльність Української бібліотечної асоціації – 1 б.
Теми семінарських занять (СЗ)	<i>Семінар 8.</i> Ресурси і витрати проекту – 1+10 б.	<i>Семінар 9.</i> Моніторинг і контроль виконання проекту – 1+10 б.	<i>Семінар 10.</i> Вимоги до оформлення грантових заявок – 1+10 б.	
Самостійна робота (СР)	5x8=40 б.			
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 3 – 25 б.			
Підсумковий контроль	Екзамен – 40 б.			

8. Рекомендовані джерела

Нормативно-правові документи

1. Про бібліотеки і бібліотечну справу [Електронний ресурс] : Закон України від 27.01.1995 р. № 32/95-ВР. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/32/95-вр>.
2. Про державні цільові програми [Електронний ресурс] : Закон України від 18.03.2004 р. № 1621-IV. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1621-15>.
3. Про інноваційну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 04.07.2002 р. № 40-IV. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.
4. Про затвердження Порядку розроблення та виконання державних цільових програм [Електронний ресурс] : постанова КМУ від 31.01.2007 р. № 106. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/106-2007-п>.
5. Інноваційна діяльність. Терміни та визначення понять : (ГОСТ 31279-2004, IDT) : ДСТУ ГОСТ 31279:2005. – Вид. офіц. – Чинний від 2006–07–01. – Київ : Держспоживстандарт України, 2005. – III, III, 10, [1] с. (Національний стандарт України).
6. Стратегія розвитку бібліотечної справи на період до 2025 року «Якісні зміни бібліотек для забезпечення сталого розвитку України» [Електронний ресурс] : схвалено розпорядж. КМУ від 23.03.2016 р. № 219-р. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/219-2016-р>.
7. Методичні рекомендації з розроблення бізнес-плану підприємств [Електронний ресурс] : затв. наказом м-ва економіки України від 06.09.2006 р. № 290. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=7ebefbc1-f78e-4797-a4c2-282034cce923&title=MetodichniRekomendatsiiZRozroblenniaBiznes-planuPidpriemstv>.

Основна

8. Васильців Т. Г. Бізнес-планування : навч. посіб. / Т. Г. Васильців. – Київ : Знання, 2013. – 207 с.
9. Красношарпа В. В. Менеджмент організацій : конспект лекцій / В. В. Красношарпа, О. П. Кавтиш. – Київ : НТУУ «КПІ», 2013. – 230 с.
10. Ноздріна Л. В. Управління проектами : підручник / Л. В. Ноздріна, В. І. Ящук, О. І. Полотай ; за заг. ред. Л. В. Ноздріної. – Київ : Центр учб. літ., 2010. – 432 с.
11. Розумні інвестиції. Соціально-економічна цінність бібліотек [Електронний ресурс]. – 80 с. – Режим доступу: https://ula.org.ua/bibliomist/images/documents/191/Bibliomist_ROI_publication_UKR.pdf.
12. Хіміч Я. О. Інноваційні зміни в бібліотеці на основі проектного, кадрового менеджменту та інноваційної діяльності бібліотек : посіб. для

бібліотекарів за програм. підвищ. кваліфікації / УБА ; Я. О. Хімч. – Київ : Самміт-книга, 2012. – 88 с.

Додаткова

13. Акофф Р. Идеализированное проектирование. Как предотвратить завтрашний кризис сегодня. Создание будущего организации / Расселл Акофф, Джейсон Магидсон, Герберт Эддисон. – Днепропетровск : Баланс Бизнес Букс, 2007. – 320 с.
14. Башун О. Вплив маркетингу і фандрейзингу на трансформацію бібліотек / О. Башун ; наук. ред. В. С. Білецький ; Донец. ОУНБ. – Донецьк : УКЦентр, 1999. – 204 с. – Бібліогр.: с. 152–167.
15. Білоус В. С. Проектна діяльність – важлива складова розвитку бібліотеки та професійного зростання бібліотекарів : метод. рек. / В. С. Білоус. – Вінниця, 2014. – 80 с. – (Серія «Основи бібліотечно-бібліографічних знань»).
16. Гамильтон П. Как провести успешный семинар. Пошаговое руководство для организаторов лекций, воркшопов и мастер-классов / П. Гамильтон. – Днепропетровск : Баланс Бизнес Букс, 2017. – 272 с.
17. Давила Т. Работающая инновация. Как управлять ею, измерять ее и извлекать из нее выгоду / Тони Давила, Марк Дж. Эпштейн, Роберт Шелтон. – Днепропетровск : Баланс Бизнес Букс, 2007. – 320 с.
18. Ефективне управління та залучення додаткових ресурсів для бібліотек [Електронний ресурс]: посіб. для бібл. працівників / авт.-упоряд. В. Кучереносов. – Київ, 2010. – 66 с. – Режим доступу: https://ula.org.ua/bibliomist/images/documents/171/Library_management_Handbook.pdf.
19. Інновації як стратегія і умова розвитку бібліотек : консультація / Нац. б-ка України для дітей ; авт.-уклад. Н. І. Безручко. – Київ, 2014. – 24 с.
20. Краплич Р. Проекти й управління ними : практ. посіб. для неприбуткових організацій / Руслан Краплич ; [ред. Опанащук Т. Є.]. – Рівне : Фондація імені князів-благодійників Острозьких, 2004. – 130 с. – (Посібник для бізнес-структур та неприбуткових організацій).
21. Кучереносов В. Е. Основы фандрейзинга и написания проектов для неприбыльных организаций / Владислав Кучереносов ; Ин-т успеш. сообществ. – [Изд. 2-е, доп.] – Киев, 2007. – 182 с. : ил., табл.
22. Маркетинг у сфері культури та мистецтв / Ф. Кольбер [та ін.] ; пер. з другого англ. вид. С. Яринич ; наук. ред. І. Безгін. – Львів : Кальварія, 2004. – 235 с. : рис., табл. – Бібліогр.: в кінці розд.
23. Матеріали до стратегії розвитку бібліотечної справи в Україні до 2015 р. «Якісні зміни бібліотек задля забезпечення сталого розвитку України» Укр. бібл. асоц. ; авт.-упоряд. : О. М. Бруй, О. В. Воскобойнікова-Гузєва, В. С. Пашкова, Я. Є. Сошинська, І. О. Шевченко. – Київ, 2015. – 57 с.
24. Опп Аллан Д. Управление проектами. Руководство по ключевым процессам, моделям и методам / Аллан Д. Опп. – Днепропетровск : Баланс Бизнес Букс, 2007. – 224 с.

25. Пашкова В. Написання проектів (грантів). Рекомендації для бібліотекарів / В. Пашкова // Бібл. планета. – 2000. – № 1. – С. 13–16.
26. Скарць В. Проектна діяльність як передумова інноваційного розвитку / В. Скарць, І. Шевченко // Вісн. Кн. палати. – 2003. – № 4. – С. 24–26.
27. Суслова І. М. Практический маркетинг в библиотеках : учеб.-метод. пособие / И. М. Суслова. – М. : Либерейя, 2005. – 143 с. – (Библиотекарь и время. XXI век ; вып. 9).
28. Технічний довідник бібліотекаря : використання комп'ютерної техніки та програмного забезпечення у пунктах доступу до інтернету в бібліотеках [Електронний ресурс]. – 50 с. – Режим доступу: <https://ula.org.ua/bibliomist/resursi/it-dovidnik-stalogo-rozvitku>.
29. Турбаніст Т. Основні аспекти управління проектами в бібліотечній діяльності [Електронний ресурс] / Т. Турбаніст. – Режим доступу: <http://www.chl.kiev.ua/default.aspx?id=3754>.
30. Усе про облік та організацію неприбуткових організацій / Н. Борщ, М. Казанова, В. Кузнецов, В. Матвєєва. – 6-те вид., перероб. і допов. – Харків : Фактор, 2011. – 416 с. – (Серія «Усе про облік та організацію...»).
31. SWOT-аналіз – основа формування маркетингових стратегій : навч. посіб. / за ред. Л. В. Балабанової. – 2-ге вид., зі змін. і допов. – Київ : Знання, 2005. – 301 с.

9. Додаткові ресурси

1. Офіційний веб-портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.
2. Урядовий портал: Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>.
3. Міністерство фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>.
4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : електронні інформаційні ресурси НБУВ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>.
5. Бібліотека Київського університету імені Бориса Грінченка [Електронний ресурс] : [офіц. сайт]. – Режим доступу: <http://library.kubg.edu.ua>.
6. Українська бібліотечна асоціація [Електронний ресурс] : [офіц. сайт]. – Режим доступу: <https://ula.org.ua>.
7. Оголошення про програми і гранти [Електронний ресурс] // Посольство США в Україні. – Режим доступу: <https://ua.usembassy.gov/uk/education-culture-uk/current-programs-grants-uk/>.
8. Програма ЄС та Східного партнерства «Культура і креативність» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.culturepartnership.eu/ua/page/about>.
9. Culture Bridges [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.britishcouncil.org.ua/culture-bridges>.